

Πότε αρχίζει η αγωγή;

Επίσκοπος Ειρηναίος, Αικατερίνμπουργκ και Ιρμπίτσκ.

Ανατροφή παιδιού, Γονείς - παιδιά.

Ένας ερημίτης, που διακρινόταν για την αγιότητα του βίου του και τη γνώση της ανθρώπινης ψυχής, έδωσε εντολή κάποτε στον υποτακτικό του: «Ξερίζωσε αυτό το δέντρο από τη γη». Και του έδειξε ένα νεαρό φοινικόδεντρο, που είχε όμως απλώσει ρίζες βαθιές.

Κάνοντας υπακοή στο γέροντα, ο υποτακτικός επιχείρησε το έργο, αλλά, παρ' όλες του τις προσπάθειες, δεν κατόρθωσε ούτε να το κουνήσει. «Γέροντα», είπε, «αυτό που μου ζητάς να κάνω, είναι τελείως αδύνατο!». Τότε ο γέροντας του έδειξε ένα άλλο, τρυφερό δεντράκι, που ο υποτακτικός ξερίζωσε αμέσως και χωρίς καμιά ιδιαίτερη προσπάθεια. Τίποτα δεν μπορούσε να κάνει ο μαθητής με το δέντρο που είχε ριζώσει γερά, χωρίς κόπο όμως τα κατάφερε με το τρυφερό δεντράκι.

Συσχετίζοντας τη διήγηση αυτή με την παιδαγωγική, βλέπουμε πως οι γονείς είναι ανίσχυροι μπροστά στα μεγάλα παιδιά, αν δεν έχουν αρχίσει να ενδιαφέρονται για την αγωγή τους από την τρυφερή ηλικία. Λέει μια παροιμία: «Όπου μικρομάθει, δε γερονταφήνει». Γι' αυτό ο

σοφός Σειράχ διδάσκει: «Τέκνα σοι εστί; παίδευσον αυτά και κάμψον εκ νεότητος τον τράχηλον αυτών» (Σοφ. Σειράχ 7:23).

Πολύ λίγοι γονείς μπορούν να παινευτούν για το ότι έδωσαν σωστή αγωγή στα παιδιά τους. Μερικοί μάλιστα, πολύ καλοί και ευσεβείς οι ίδιοι, έχουν παιδιά με χαρακτήρα εντελώς αντίθετο κι ανεπιθύμητο.

Μια από τις βασικές αιτίες του φαινομένου αυτού πρέπει ν' αναζητηθεί στους ίδιους τους γονείς. Συνήθως πολλοί απ' αυτούς είναι αδιάφοροι για την ηθικοθρησκευτική αγωγή των παιδιών τους, ή τόσο τυφλώνονται από την υπερβολική γονική αγάπη τους, που δεν θέλουν να βλέπουν σ' αυτά τίποτα το κακό. Αγνοούν μάλιστα και τις παρατηρήσεις των καλοπροαιρέτων ανθρώπων. Αρνούνται ν' ακούσουν την αλήθεια και τις σωστές συμβουλές τους. Και μόνο όταν τα παιδικά ελαττώματα γίνουν ανυπόφορα και για τους ίδιους τους γονείς, τότε αρχίζουν να σκέφτονται για τη διόρθωση του γιου ή της κόρης. Τότε καταφεύγουν στην αγωγή. Είναι όμως πολύ αργά πια.

Γι' αυτό θεωρώ απαραίτητο να σας εξηγήσω, γιατί η αγωγή των παιδιών πρέπει ν' αρχίζει από τη βρεφική ηλικία.

Σ' όλους σας είναι γνωστό, πόσο γρήγορα αναπτύσσεται ο σπόρος μέσα στη γη. Οι παράγοντες που συντελούν στην ανάπτυξη, αρχίζουν αμέσως ν' ασκούν την επίδρασή τους. Η θερμότητα και η υγρασία ξυπνούν το τρυφερό βλαστάρι μέσα στο χώμα, και σιγά-σιγά αρχίζει να ξεπροβάλλει στην επιφάνεια του εδάφους.

Το ίδιο συμβαίνει και με το παιδάκι, που σαν το σπόρο έρχεται στον κόσμο και μεγαλώνει συνεχώς. Είναι γνωστό, ότι ποτέ η ανθρώπινη φύση δεν αναπτύσσεται τόσο γρήγορα και απ' όλες τις πλευρές, όσο στην παιδική ηλικία. Ταυτόχρονα όμως, ποτέ δεν έχει τόση ανάγκη φροντίδας και περιποιήσεως, όσο στα πρώτα αυτά χρόνια.

Η σωματική ανάπτυξη προχωράει γρήγορα και σταθερά, ενώ ακόμα γρηγορότερα προχωράει η πνευματική. Το παιδί αρχίζει να μιλάει, να συλλαμβάνει τα πρώτα νοήματα, να συλλογίζεται, να κρίνει. Η θέλησή του δυναμώνει και μαθαίνει σταδιακά να αυτενεργεί. Ο νους του πλουτίζεται

με τις έννοιες των αντικειμένων του περιβάλλοντος, ενώ, μαζί μ' αυτές, συλλαμβάνει και την έννοια του Θεού. Αρχίζει να προβληματίζεται για τον προορισμό του, και μαθαίνει να ξεχωρίζει το καλό από το κακό. Μέσα του ξυπνάει η συνείδηση. Αρχίζει να ενεργεί η αγάπη ή η αντιπάθεια. Εμφανίζονται τα αισθήματα της τιμής και της ντροπής.

Για να εξελιχθούν όπως πρέπει όλες αυτές οι δυνάμεις, που ανεβάζουν τον άνθρωπο μέχρι την ομοίωση με το Θεό, οι γονείς οφείλουν να παρακολουθούν προσεκτικά την ηθική εξέλιξη του παιδιού τους. Και επειδή η αγωγή έχει διπλή υφή, από τη μια να ξεριζώνει το κακό και από την άλλη να φυτεύει το καλό, οφείλουν ν' αρχίσουν τη διαπαιδαγώγησή του από τη βρεφική ηλικία.

Πολλοί γονείς όμως δεν δίνουν σημασία στο σημείο αυτό. Σα να μη γνωρίζουν ότι μπορούμε και πρέπει να διαπαιδαγωγούμε το παιδί από τόσο μικρό!

Μερικοί γονείς, ιδιαίτερα οι νεώτεροι, για μεγάλο χρονικό διάστημα βλέπουν το παιδάκι σαν παιχνίδι ή κούκλα. Το ταΐζουν, το βάζουν να κοιμηθεί, το χαϊδεύουν, παίζουν και χαριεντίζονται μαζί του, το φυλάνε με κάθε τρόπο από το κρυολόγημα κλπ. Κατά τα άλλα όμως, το αφήνουν να τρέχει, να παίζει, να κάνει ό,τι θέλει, φτάνει μόνο να μην τους ανησυχεί με τις φωνές και το κλάμα του. Και για πολύ καιρό δεν συνειδητοποιούν, ότι ο λατρευτός τους "άγγελος" είναι στην πραγματικότητα ένα πεισματάρικο, γκρινιάρικο, αχαλίνωτο, ανυπάκουο, άπληστο, λαίμαργο, κακό παιδί. Μέχρι που κάποτε τους ανοίγονται τα μάτια. Τότε αποφασίζουν να ενδιαφερθούν για την αγωγή του παραχαϊδεμένου τους παιδιού. Αλλά, αγαπητοί γονείς, τώρα είναι πολύ αργά! Το δεντράκι μεγάλωσε πια!

Άλλοι πάλι γονείς δεν αστοχούν λιγότερο, έχοντας κάποιες λαθεμένες παιδαγωγικές αντιλήψεις, που σήμερα έχουν ριζώσει στο νου πολλών. Οι αντιλήψεις αυτές πολύ δύσκολα μπορούν να ξεριζωθούν, επειδή χρησιμεύουν σαν προφάσεις, από τη μια για να δικαιολογήσουν τα ελαττώματα και τις κακές συνήθειες των παιδιών, και από την άλλη για να καλύψουν την αμέλεια ή την αδιαφορία των γονιών για τη σωστή ανατροφή τους.

«Μα είναι παιδιά», λένε οι ευαίσθητοι γονείς. «Μπορούμε να δίνουμε τόση βαρύτητα στα ελαττώματά τους;» Με τέτοιους και άλλους παρόμοιους ισχυρισμούς συγχωρούνται συνήθως όλες οι παιδικές αταξίες.

Είναι πράγματι παιδιά. Αλλά τί παιδιά! Τί θα βγει από τα παιδιά αυτά; Κι ακόμα, έχουν το δικαίωμα, επειδή είναι παιδιά, να κάνουν το κακό; Είναι λογικό ν' αδιαφορεί κανείς για ένα παράπτωμα, επειδή το έκανε ένα μικρό παιδί; Αν μέσα στο σπίτι ανάψει πυρκαγιά, λέμε «α! τι ωραία φωτιά!»; Δεν καλούμε μ' όλες μας τις δυνάμεις σε βοήθεια; Μπορούμε άραγε να βλέπουμε τα παιδιά μας με τόση ηρεμία, όταν μέσα τους αρχίζει να φουντώνει η φωτιά των παθών, που τα απειλεί με πρόσκαιρη αλλά και αιώνια καταστροφή;

**Από το βιβλίο: Επισκόπου Αικατερίνμπουργκ και Ιρμπίτσκ
Ειρηναίου, «Μητέρα, πρόσεχε!». Ιερά Μονή Παρακλήτου, Ωρωπός
Αττικής 2011, σελ. 11.**

Πηγή : <https://www.koinoniaorthodoxias.org/>